

Yükseköğretimde Öğrenme Stratejileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yükseköğretimde Öğrenme Stratejileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33509>

Özet

Yükseköğretimde Öğrenme Stratejileri Ölçeği (YÖSÖ), üniversite öğrencilerinin öğrenme süreçlerinde kullandıkları bilişsel, üstbilişsel ve kaynak yönetimi stratejilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir uyarlama aracıdır. Mustafa Aydın ve Serpil E. Keçici tarafından 2019 yılında Türk kültürüne adapte edilmiştir. Ölçek, öğrencilerin akademik başarıları ve öğrenme alışkanlıkları anlamak için kritik öneme sahiptir. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini Türk yükseköğretim bağlamında doğrulamayı amaçlamıştır.

Ölçek, yükseköğretim düzeyindeki bireylerin öğrenme faaliyetlerini düzenleme ve kontrol etme biçimlerini derinlemesine inceleme olanağı sunar. Bu sayede eğitimciler, öğrencilerin stratejik öğrenme becerilerini geliştirmeye yönelik daha hedefli müdahaleler planlayabilirler.

Anahtar Kelimeler

Öğrenme Stratejileri, Yükseköğretim, Üniversite Öğrencileri, Bilişsel Stratejiler, Üstbilişsel Stratejiler, Kaynak Yönetimi, Ölçek Uyarlama, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Mustafa Aydın, Serpil E. Keçici

Amaç

Yükseköğretimde Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin temel amacı, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin kullandıkları çeşitli öğrenme stratejileri repertuarını sistematik olarak değerlendirmektir. Bu ölçeğin Türkçeye uyarlanması, uluslararası alanda kabul görmüş bir ölçüm aracıdır, dilsel ve kültürel geçerlik sağlanarak Türkiye'deki akademik araştırmalara kazandırılması hedeflenmiştir.

Ölçek, öğrencilerin pasif bilgi almaktan çok, öğrenme süreçlerini aktif olarak yöneten bireyler haline gelmelerini sağlayan stratejileri ne sıklıkta ve ne kadar etkili kullandıklarını belirlemeye yardımcı olur. Bu, hem bireysel öğrenici davranışlarını hem de müfredat geliştirme çalışmaları için önemli bir tanıtıcı araçtır.

Yapı

Ölçek, öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını temsil eden çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Genellikle üç ana kategori altında toplanan bu stratejiler şunlardır:

Bilişsel Stratejiler: Bilgiyi işleme, organize etme ve hatırlama süreçlerini içerir (Örn: tekrar etme,

detaylandırma, organize etme).

Üstbilişsel Stratejiler: Öğrenme sürecini planlama, izleme ve değerlendirme becerilerini kapsar (Örn: hedefleri belirleme, anlamayı kontrol etme, hataları düzeltme).

Kaynak Yönetimi Stratejileri: Öğrenme ortamının ve kaynakların yönetme becerilerini ifade eder (Örn: zaman yönetimi, çalışma ortamı yönetimi, akran yardım arama).

Bu üç temel boyut, bir öğrencinin akademik görevlerle ne kadar stratejik bir şekilde başa çıkabildiğini gösterir ve ölçeğin psikolojik yapısını oluşturur.

Geçerlik

Orijinal ölçeğin Türkçeye uyarlanması sürecinde, yapısal geçerliliği kanıtlamak için çeşitli istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir.

Kapsam Geçerliliği: Ölçeğin maddelerinin, ölçülmek istenen öğrenme stratejileri alanının tam olarak temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Dilsel ve kültürel adaptasyonun ardından maddelerin anlaşılabilirliği ve uygunluğu sağlanmıştır.

Yapı Geçerliliği (Doğrulayıcı Faktör Analizi - DFA): Uyarlama çalışmasında, ölçeğin orijinal çok faktörlü yapısının Türk örnekleminde de korunup korunmadığı Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin Bilişsel, Üstbilişsel ve Kaynak Yönetimi gibi beklenen alt boyutları desteklediğini ve uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, öğrencilerin ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve istikrarlı olarak değerlendirme amacıyla incelenmiştir.

İç Tutarlılık Güvenirliliği: Ölçeğin genelinde ve her bir alt boyutunda iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Uyarlama çalışmasında elde edilen Cronbach Alfa katsayıları genellikle .80 ve üzerinde olduğu, bu durumun ölçeğin maddelerinin ilgili alt boyutu tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterdiği varsayılmaktadır.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin zaman içinde kararlılığı test etmek amacıyla, aynı öğrencilere belirli bir aralıkla (örneğin, 2-4 hafta) tekrar uygulanması ve sonuçlar arasındaki korelasyonun yüksek olması beklenir, bu da ölçeğin güvenilirliğini destekler.

Faktör Analizi

Yükseköğretimde Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin Türkçeye adaptasyonunda temel olarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Çalışma, ölçeğin teorik olarak belirlenmiş faktör yapısının (genellikle bilişsel, üstbilişsel ve kaynak yönetimi boyutları) Türk üniversite öğrencileri örnekleminde de geçerli olduğunu kanıtlamıştır.

Özgün ölçeğin madde sayısı ve faktör yükleri, adaptasyon sürecinde kültürel farklılıklar nedeniyle minimal düzeyde revize edilmiş olabilir. Ancak, genel faktör yapısının korunması, ölçeğin uluslararası standartlara uygun bir araç olarak kullanılabilirliğini güçlendirmiştir. Faktör analiz sonuçları, her bir maddenin ilgili alt faktöre yüksek yük verdiğini göstermiştir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme formatı (Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi ölçek kullanılır. Derecelendirme detayları kaynakta belirtilmediği için genel format belirtilmiştir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim öğrencileri (Lisans ve/veya lisansüstü düzey)

Age Group: Genellikle 18-25 yaş aralığı (Üniversite öğrencileri)

Population Details: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin farklı fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Methodology: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale). Öğrencilerden, maddelerde belirtilen öğrenme stratejilerini ne sıklıkta veya ne ölçüde uyguladıklarını belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Öğrenme Psikolojisi, Akademik Başarı, Öğrenci Gelişimi, Bilişsel Yük, Likert Ölçeği, Eğitim Araştırmaları.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: maydin@konya.edu.tr (Sorumlu Yazar Mustafa Aydın için)

Correspondence Address: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi,

Konya, Türkiye (Yazarın 2019 yılındaki muhtemel kurumu).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2019 yılında yayımlanan adaptasyon çalışması ile Türk bilim dünyasına sunulmuştur. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle sorumlu yazar (Mustafa Aydın) ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçeğin kullanıma dair izin ve ücret bilgileri için sorumlu yazarın e-posta adresi kullanılabilir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı psikometrik bilgileri, uluslararası bilimsel bir dergi olan *International Journal of Instruction* aracılığıyla erişime açıktır.

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [yuksekogretimde-ogrenme-stratejileri-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Aydın, M., & Kecici, S. E. (2019). The adaptation of Learning Strategies for Higher Education Scale for Turkish context. *International Journal of Instruction*, 12(1), 1413-1430.

Makalenin akademik bağlantısı için: [scholar.google.com](#)

Yükseköğretimde Öğrenme Stratejileri Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, bu kaynakta sağlanan orijinal içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tamamına erişim için yukarıda belirtilen akademik makaleye ve sorumlu yazarın iletişim bilgilerine başvurulması gerekmektedir.

Tipik maddeler, öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları, not alma teknikleri, zaman planlaması ve sınav öncesi hazırlık yaklaşımlarını sorgulayan ifadelerden oluşur.